

21.10.2024

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva az eljárási szabályzat 115. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján

a géntechnológiával módosított DP915635 kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló (EU) 2015/1822 bizottsági végrehajtási határozatról (2024/2839(RSP))

Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság

Illetékes képviselők: Martin Häusling, Biljana Borzan, Anja Hazekamp

Az Európai Parlament állásfoglalása a géntechnológiával módosított DP915635 kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló (EU) 2015/1822 bizottsági végrehajtási határozatról (2024/2839(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a géntechnológiával módosított DP915635 kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló (EU) 2015/1822 bizottsági végrehajtási határozatra¹,
- tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre², és különösen 7. cikkének (3) bekezdésére és 19. cikkének (3) bekezdésére,
- tekintettel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett, a növényekkel, állatokkal, élelmiszerekkel és takarmányokkal foglalkozó állandó bizottságban 2024. április 26-án tartott szavazásra, amelyen nem született vélemény, valamint a fellebbviteli bizottságban 2024. május 29-én tartott szavazására, amelyen ugyancsak nem született vélemény,
- tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkére³,
- tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2023. november 30-án elfogadott és 2024. január 17-én közzétett véleményre⁴,
- tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) engedélyezését kifogásoló korábbi állásfoglalásaira⁵,
- tekintettel eljárási szabályzata 115. cikkének (2) és (3) bekezdésére,
- tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalásra irányuló indítványára,

A. mivel 2020. december 20-án az egyesült államokbeli székhelyű Pioneer Hi-Bred

¹ HL L, 2024/1822, 2024.7.4., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1822/oj.

² HL L 268., 2003.10.18., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj>.

³ HL L 55., 2011.2.28., 13. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

⁴ Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított DP915635 kukorica élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő, az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről (EFSA-GMO-NL-2020-172 kérelem), EFSA Journal, 2024 22(1):8490, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8490>.

⁵ A 8. parlamenti ciklusban a Parlament 36, a 9. ciklusban pedig 38 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogást emelt GMO-k engedélyezésével szemben.

International nevében eljáró, belgiumi székhelyű Pioneer Overseas Corporation Inc. az 1829/2003/EK rendelet 5. és 17. cikkével összhangban kérelmet nyújtott be az illetékes holland nemzeti hatósághoz a géntechnológiával módosított DP915635 kukoricát (a továbbiakban: géntechnológiával módosított kukorica) tartalmazó, abból álló vagy abból előállított élelmiszerek, élelmiszer-összetevők és takarmányok forgalomba hozatalának engedélyezése iránt (a továbbiakban: a kérelem). mivel a kérelem kiterjed a géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó vagy abból álló termékeknek a természetstől eltérő felhasználás céljából, nem élelmiszerként vagy takarmányként történő forgalomba hozatalára is;

- B. mivel az EFSA 2023. november 30-án kedvező véleményt fogadott el, amelyet 2024. január 17-én tettek közzé;
- C. mivel a géntechnológiával módosított kukorica glufozinátrezisztenciát biztosító géneket tartalmaz, és az *Ophioglossum pendulum* páfrányból származó IPD079Ea rovarölő hatású toxint állít elő; mivel a génmódosítás egy többlépcsős folyamatot foglalt magában, amely a CRISPR/Cas alkalmazásával a célszervezetben egy „fogadóhelyet” hoz létre, ahová később beillesztik az új tulajdonságok előállítását végző génszerkezeteket;

A kiegészítő gyomirtó szer értékelésének hiánya

- D. mivel a Bizottság 503/2013/EU végrehajtási rendelete⁶ előírja annak értékelését, hogy a várható mezőgazdasági gyakorlatok befolyásolják-e a vizsgált célváltozók alakulását; mivel az említett végrehajtási rendelet szerint ez különösen fontos a gyomirtó szereknek ellenálló növények esetében;
- E. mivel a géntechnológiával módosított növények túlnyomó többségét azért módosították géntechnológiával, hogy ellenállók legyenek egy vagy több olyan „kiegészítő” gyomirtó szerrel szemben, amelyeket a géntechnológiával módosított növény termesztése során végig lehet használni anélkül, hogy a növény elpusztulna, ami a gyomirtó szereknek nem ellenálló növények esetében viszont megtörténne; mivel számos tanulmány kimutatta, hogy a gyomirtó szereknek ellenálló, géntechnológiával módosított növények esetében nagyobb arányban használnak kiegészítő gyomirtó szereket, nagyrészt a gyomirtó szereknek ellenálló gyomok megjelenése miatt⁷;
- F. mivel a gyomirtó szereknek ellenálló, géntechnológiával módosított növények miatt a mezőgazdasági termelők beleragadnak egy olyan rendszerbe, amelyben a gyomok elleni

⁶ A Bizottság 503/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. április 3.) a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezése iránti kérelemről, valamint a 641/2004/EK és az 1981/2006/EK bizottsági rendelet módosításáról (HL L 157., 2013.6.8., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

⁷ Lásd például Schulz, R., Bub, S., Petschick, L. L., Stehle, S., Wolfram, J. (2021), „Applied pesticide toxicity shifts toward plants and invertebrates, even in GM crops”, *Science* 372(6537), 81–84. o. <https://doi.org/10.1126/science.abe1148>; Bonny, S., „Genetical Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds and Herbicides: Overview and Impact, *Environmental Management*, 2016. január, 57(1), 31–48. o., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>; és Benbrook, C. M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. - the first sixteen years”, *Environmental Sciences Europe*, 2012. szeptember 28., Vol. 24(1), <https://enurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

védekezés nagyrészt vagy kizárólag gyomirtó szerekkel történik, mégpedig azért, mert a géntechnológiával módosított vetőmagokra olyan felárat számítanak fel, amely csak akkor indokolható, ha az ilyen vetőmagot vásárló mezőgazdasági termelők a kiegészítő gyomirtó szerekkel is permeteznek; mivel a kiegészítő gyomirtó szerekre való fokozott támaszkodás a géntechnológiával módosított növényeket ültető gazdaságokban felgyorsítja az ilyen gyomirtó szereknek ellenálló gyomok megjelenését és terjedését, és ezáltal szükségessé teszi a gyomirtó szerek még nagyobb mértékű használatát, ami a „gyomirtó szerek taposómalma” néven ismert ördögi kör;

- G. mivel a gyomirtó szerektől való túlzott függésből eredő káros hatások rontják a talaj egészségét, a vízminőséget, valamint a talaj feletti és alatti biológiai sokféleséget, továbbá az emberek és állatok fokozott kitettségéhez vezetnek, akár az élelmiszerekben és takarmányokban található gyomirtószer-maradékok növekedése révén is;
- H. mivel a glufozinát 1B. kategóriájú, reprodukciós toxicitású anyagnak minősül, és így az 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁸ előírt „kizárási kritériumok” vonatkoznak rá; mivel a glufozinát Unióban való használatára vonatkozó jóváhagyás 2018. július 31-én lejárt;
- I. mivel a géntechnológiával módosított növényeken talált gyomirtószer-maradványok és bomlástermékeik (metabolitok) értékelése kívül esik az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének hatáskörén, ezért a GMO-kra vonatkozó engedélyezési eljárás részeként ilyen értékelésre nem kerül sor;

Az IPD079Ea toxin értékelésével kapcsolatos lezáratlan kérdések

- J. mivel az *Ophioglossum pendulum* toxinja (IPD079Ea) nem található meg az európai növényvilágban, és eddig még nem került be az élelmiszer- vagy takarmányláncba; mivel az IPD079Ea hatásmechanizmusának eddigi leírása nem kielégítő; mivel a tagállamok hangsúlyozzák, hogy e fehérje mezőgazdaságba és élelmiszerláncba történő beengedéséhez sokkal több adatra lenne szükség a toxinok hatásmechanizmusáról és sajátosságairól;

A tagállami illetékes hatóságok és az érdekelt felek észrevételei

- K. mivel a tagállamok a három hónapos konzultációs időszak alatt számos kritikai észrevételt nyújtottak be az EFSA-hoz, többek között azt, hogy a géntechnológiával módosított kukorica biztonságosságáról nem lehet véleményt nyilvánítani, tekintettel az 503/2013/EU végrehajtási rendelet követelményeivel kapcsolatos adathiányra, hogy a nyomkövetési terv további kidolgozást igényel, és hogy a glufozinátnak a fogyasztók bélmikrobiomjára és a talaj-mikroflórára gyakorolt hatásait az EFSA nem vette figyelembe, jóllehet ilyen hatások egyértelműen léteznek;

Globálisan egyenlő versenyfeltételek biztosítása és az Unió nemzetközi kötelezettségeinek tiszteletben tartása

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. O., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj>).

- L. mivel az EU mezőgazdaságának jövőjéről szóló stratégiai párbeszéd⁹ következtetései felkéri a Bizottságot, hogy értékelje újra az agrár-élelmiszeripari import és export piacra jutásával kapcsolatos megközelítést, tekintettel az Unió és kereskedelmi partnerei eltérő normái jelentette kihívásra; mivel a 2023-as és 2024-es demonstrációk során a mezőgazdasági termelők egyik fő igénye az egészséges környezetre vonatkozó célokkal összhangban lévő, globális szinten tisztességesebb kereskedelmi kapcsolatok kialakítása volt;
- M. mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetén (ENSZ) belül az élelemhez való jog kérdésével megbízott különleges előadó 2017-es jelentésében megállapította, hogy a veszélyes peszticidek – különösen a fejlődő országokban – katasztrófális hatást gyakorolnak az egészségre¹⁰; mivel az ENSZ 3.9. fenntartható fejlődési célja a veszélyes vegyi anyagok, valamint a levegő-, víz- és talajszennyezés és -fertőzöttség miatt bekövetkező halálesetek és megbetegedések számának jelentős mértékű csökkenését tűzte ki 2030-ra¹¹;
- N. mivel az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye (UN CBD) részes feleinek 15. konferenciáján 2022 decemberében elfogadott kunming-montreali globális biodiverzitás-megőrzési keretstratégia (a továbbiakban: kunming-montreali keretstratégia) tartalmaz egy globális célt, amely szerint 2030-ig legalább 50%-kal kell csökkenteni a növényvédő szerek jelentette kockázatot¹²;
- O. mivel az 1829/2003/EK rendelet egyfelől rögzíti, hogy a géntechnológiával módosított élelmiszerek vagy takarmányok nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, másfelől pedig előírja a Bizottság számára, hogy határozatainak megszövegezése során vegye figyelembe az uniós jog minden vonatkozó rendelkezését és a vizsgált üggyel kapcsolatos egyéb legitim tényezőket; mivel az említett legitim tényezők közé sorolandók az Uniónak az ENSZ fenntartható fejlődési céljai és az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezménye szerinti kötelezettségei;

Az importált takarmánytól való függőség csökkentése

- P. mivel a Covid19-válság és a még folyamatban lévő ukrajnai háború egyik tanulsága az, hogy az Uniónak véget kell vetnie az egyes kritikus anyagoktól való függőségnek; mivel a Christophe Hansen biztosjelöltnek címzett megbízólevélben Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke arra kéri őt, hogy vizsgálja meg a kritikus fontosságú áruk behozatala csökkentésének módjait¹³;

Nem demokratikus döntéshozatal

- Q. mivel a Parlament a 8. parlamenti ciklusban összesen 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogásolta az élelmiszernek és takarmánynak szánt GMO-k forgalomba hozatalát (33 állásfoglalás), valamint a GMO-k Unión belüli termesztését (három

⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/agriculture-and-green-deal/strategic-dialogue-future-eu-agriculture_hu.

¹⁰ <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food>.

¹¹ <https://indicators.report/targets/3-9/>

¹² Lásd: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7834.

¹³ https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

állásfoglalás); mivel a 9. parlamenti ciklusban a Parlament 38 kifogást fogadott el GMO-k forgalomba hozatala ellen;

- R. mivel a Bizottság – annak ellenére, hogy elismeri a demokratikus hiányosságokat, a tagállamok támogatásának hiányát és a Parlament kifogásait – továbbra is engedélyezi a GMO-k forgalomba hozatalát;
- S. mivel nincs szükség jogszabály-módosításra ahhoz, hogy a Bizottság elállhasson a GMO-k engedélyezéséről olyan esetben, amikor a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többségének támogatása¹⁴;
- T. mivel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottsága 2024. április 26-i szavazása során nem nyilvánított véleményt, ami azt jelenti, hogy az engedélyezést nem támogatta a tagállamok minősített többsége; mivel a fellebbviteli bizottság 2024. május 29-i szavazása során ismét nem született vélemény;
- U. mivel 2024. július 2-án a Bizottság engedélyezte a géntechnológiával módosított kukorica forgalomba hozatalát;
1. úgy véli, hogy az (EU) 2024/1822 végrehajtási határozat túllépi az 1829/2003/EU rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;
 2. úgy véli, hogy az (EU) 2024/1822 végrehajtási határozat nem áll összhangban az uniós joggal, amennyiben ugyanis nem egyeztethető össze az 1829/2003/EK rendelet célkitűzésével, azaz a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁵ meghatározott általános alapelveknek megfelelően azzal, hogy a belső piac hatékony működésének biztosítása mellett alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állatok egészsége és az állatjólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;
 3. felhívja a Bizottságot, hogy helyezze hatályon kívül az (EU) 2024/1822 végrehajtási határozatot;
 4. felhívja a Bizottságot, hogy összhangban az „egy egészség” megközelítéssel ne engedélyezze a gyomirtó szereknek ellenálló, géntechnológiával módosított növényeket, mert ennek következményeként megnő a kiegészítő gyomirtó szerek használata, és ezáltal megnőnek a biológiai sokféleséget, az élelmiszer-biztonságot és a munkavállalók egészségét fenyegető kockázatok is;
 5. kiemeli e tekintetben, hogy az Unióban betiltott gyomirtó szerekkel – például a glufozináttal – szemben ellenállóvá tett, géntechnológiával módosított növények élelmiszerként vagy takarmányként való felhasználás céljával történő behozatalának

¹⁴ A 182/2011/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerint ha nincs meg a tagállamok minősített többsége a fellebbviteli bizottságban, az Európai Bizottság az engedélyt „megadhatja”, nem pedig „köteles megadni”.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>).

engedélyezése nincs összhangban az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásaival, többek között az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival és az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezményével, beleértve a közelmúltban elfogadott kunming-montreali keretstratégiát is¹⁶;

6. elvárja, hogy a Bizottság sürgősen teljesítse azon kötelezettségvállalását¹⁷, hogy javaslatot terjeszt elő annak biztosítására, hogy az Unióban betiltott veszélyes vegyi anyagokat ne gyártsanak exportra;
7. üdvözli, hogy a Bizottság a képviselőknek címzett 2020. szeptember 11-i levelében végül elismerte, hogy a GMO-kra vonatkozó engedélyezési határozatoknál figyelembe kell venni a fenntarthatóságot¹⁸; ugyanakkor mély csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság azóta is engedélyezi GMO-k behozatalát, jóllehet a Parlament ezt ellenzi és a tagállamok többsége is ellene szavaz;
8. ismételten sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az Unió nemzetközi megállapodások – például a Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai – szerinti kötelezettségeit; ismételten kéri, hogy a végrehajtási jogi aktusok tervezetéhez mellékeljenek indokolást arról, hogy azok hogyan tartják tiszteletben a „ne árts” elvet¹⁹;
9. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

¹⁶ 2022 decemberében a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény részes feleinek 15. konferenciáján globális keretet fogadtak el a biológiai sokféleségről, amely magában foglalja azt a globális célt, hogy 2030-ig legalább 50%-kal csökkentsék a peszticidek jelentette kockázatot (lásd: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_7834).

¹⁷ „A vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia a toxikus anyagoktól mentes környezetért” című 2020. október 14-i bizottsági közlemény (COM(2020)0667, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM%3A2020%3A667%3AFIN#document2>) mellékletében foglaltaknak megfelelően.

¹⁸ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>.

¹⁹ Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. január 15.) az európai zöld megállapodásról (HL C 270., 2021.7.7., 2. o.), 102. bekezdés.